

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4 (2)

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmoxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA “AKT XIZMATLARI” TUSHUNCHASI VA ULARNING EKSPORT SALOHİYATI.....	14
Shermatov Sherzod Xotamovich	
RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	20
Amonov Mirzohid Tuymuratovich, Xodjayev Anvar Rasulovich	
TIJORAT BANKLARINING BYUDJET MABLAG‘LARI HISOBIGA MOLİYALASHTIRILADIGAN LOYIHALARDAGI ISHTIROKINI KUCHAYTIRISH MEXANIZMLARI	26
Maxmudov Rahimjon Hamid o‘g‘li	
KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO‘NALISHLARI.....	33
Shakirova Gulbaxor Sharipdjanovna	
YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHDA XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI VA UNI O‘ZBEKISTON SHAROITIDA QO‘LLASH IMKONIYATLARI	38
Ne‘matova Mavsuma, Xolmamatov Diyorbek	
ВЛИЯНИЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННУЮ АКТИВНОСТЬ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	43
Буранова Лола Вахобовна	
ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМА КАК ФАКТОР ИНКЛЮЗИВНОГО И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА: СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ И ПЕРСПЕКТИВЫ ТРАНСФОРМАЦИИ	54
Эшмуротов Дониёр Ихтиёр угли	
ZAMONAVIY MARKETING KONSEPSIYALARI ASOSIDA XIZMATLAR RAQOBATBARDOSHLIGINING USLUBIY JIHATLARI	60
Ostonaqulova Gulsaraxon Matyoqub qizi, Fayzullayeva Zamira Alijonovna	
XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA‘MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA.....	64
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna	
QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG‘OR XORIJIY TAJRIBALARI	73
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o‘g‘li	
INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI.....	73
Abdullo Sohobov	
O‘ZBEKISTONDA URBANIZATSIYA JARAYONLARI JADALLASHUVI VA UNING HUDUDIY XUSUSIYATLARI	84
Mamanazarov Oybek Shomurodovich	
KORXONALAR MOLİYAVIY HOLATINI MOLİYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI (MHXS) ASOSIDA BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	91
Xamidov Javoxir Shavkat o‘g‘li	
BIZNES JARAYONLARINI MONITORING QILISH TIZIMINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	95
Dadajonova Madina Ravshan qizi	
O‘ZBEKISTON VA XORIJIY MAMLAKATLARDA BENEFITSIAR MULKDOR KONSEPSIYASINI QO‘LLASHNING DOLZARB MASALALARI	100
Ochilov Farhod Malikovich	
O‘ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHNING MAKROIQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH (GDP, BANDLIK VA INVESTITSİYALAR KESIMIDA)	106
Hayitov Jamshid Xolboyevich	

INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	111
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi IPOTEKA BOZORI MUAMMOLARINING EMPIRIK TAHLILI VA ULARNI BARTARAF ETISH STRATEGIYALARI	118
Ollokulova Feruza Mansurovna, Safarova Dilrabo Baxriddin qizi MILLIY IQTISODIYOT RAQOBATIDA NAZARIY VA AMALIY QARASHLAR.....	122
Karimova Iroda Abdusattarovna KORPORATIV BANK XIZMATLARIGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR HAMDA ZAMONAVIY BIZNES MODELLARNI JORIY ETISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	128
Qurbonov Abror Abdullayevich GREEN ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN AND INDONESIA: A COMPARATIVE STUDY	133
Ibrokhimova Iroda Ikromjon Kizi. Askolani. Javliyev Nuriddin Bektemir o'g'li AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA REKRUTING AGENTLIKLARINING O'RNI	142
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	148
Джураева Гузаль Шавкатовна BUDJET DAROMADLARI TARKIBIDAGI SOLIQLARNING ULUSHINI BOSHQARISH	156
Abduraxmonova Gulmira Sobir qizi RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AVTOSERVIS SHOXOBCHALARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH..... 161	
Marqayev Xurshid Aliqulovich THE ECONOMIC NATURE OF HUMAN CAPITAL AND ITS RECOGNITION IN ACCOUNTING AS AN OBJECT OF ECONOMIC ANALYSIS	165
Zafar Qodirov Abdivaxobovich O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH	170
Ibragimov G'ayrat Abraqulovich. Tursunov Ozod Matlubovich Shukurova Nilufar Qahramonova IMPROVING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE SERVICES IN THE DIGITAL ECONOMY.....	175
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI MOLIVAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA INTEGRAL KO'RSATKICHLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	179
Aliyev Arslon Salom o'g'li A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS.....	184
Wang Biao USTAMA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARINING MAZMUNI VA UNI XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQ TAKOMILLASHTIRISH	190
Tashnazarova Dilfuza Samiddinovna INTEGRATSIYA SAMARADORLIGINI O'LGHASHNING METODOLOGIK MODEL VA INDIKATORLAR TIZIMI.....	195
Aliqulov Abbas Baxtiyor o'g'li XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH	202
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich MOLIVAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	207
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	

TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI.....	213
L.S. Azimova	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING	218
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin o'g'li	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIKNING HUQUQIY ASOSLARI.....	223
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
TURIZM KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY BOSHQARUV MEXANIZMLARI	227
Ergasheva Zarifa Baxtiyarovna	
CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAJMUASI RIVOJLANTIRISH	232
Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
KREDITORLAR REYTINGINI MASHINAVIY O'QITISHGA ASOSLANGAN BASHORATLASH ALGORITMLARI.....	237
Beknazarov Ulug'bek Zafar o'g'li	
MIKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOLCHILAR XULQ-ATVORI VA TALAB SHAKLLANISHI OMILLARI	242
Raximov Azizbek Saliyevich	
OLIY TA'LIMNI MOLIALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJIY Tajribasi: AQSH MISOLIDA.....	246
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASINI BOSHQARISHDA INNOVATSION YONDASHUVLARNI JORIY ETISH USULLARI.....	250
Ashurova Shaxnoza Almasovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI	257
Sharipova Shahlo Istamovna	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	262
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZ QONIQLASHINI OSHIRISH MEXANIZMLARI: QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA	278
Aqsungul Usenova Tenel qizi, Qoraqalpoq davlat universiteti	
Dawletmuratov Adilbay Mirzaboyevich	
O'ZBEKISTONDA QANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI.....	283
Azlarova Munira Muhammad-Amin qizi	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI SHAKLLANTIRISH, RIVOJLANTIRISH VA KO'RSATKICHLARINI O'RGANISH.....	289
Bozorova Madina Raxmat qizi	
IMPROVING SERVICE QUALITY MONITORING IN SERVICE ENTERPRISES BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES.....	294
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
KREDITLASH MEXANIZMINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	299
Ortiqov Husan Usmonaliyevich	
O'ZBEKISTONDA QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORI MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI.....	304
Abdusalomov Ozodbek Baxtiyor o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA	311
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI OSHIRISHDA AKT RIVOJLANISHINING O'RNI.....	315
Sadriddinov Ulug'bek Jaloliddin o'g'li	

QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI.....	322
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o'g'li	
INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI	326
Abdullo Sohibov	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TIJORAT BANKLARIDA RISK-MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	331
Davronov Sanjar Ziyotovich	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BOSHQARUV QARORLARINI QABUL QILISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	336
Ashrapova Noilaxon Niyazxanovna	
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI TAHLILI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	340
Ochilov Baxtiyor Muminjonovich	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING.....	346
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin ugli	
SIRKULYAR IQTISODIYOTGA O'TISH: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR	351
Astanakulov Olim Tashtemirovich	
Muxammad Id Balbaa (Muhammad Eid Balbaa)	
Habibe Elif Kutlugun (Habibe Elif Kutlugun)	
GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI FONIDA EKOLOGIK SIYOSAT VA BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI	357
Xamzayev Abdushukur Xudoyqulovich	
INTERNATIONAL MARKETING STRATEGIES FOR UZBEKISTAN'S TEXTILE INDUSTRY: CHALLENGES, OPPORTUNITIES, AND ECONOMETRIC EVIDENCE	362
Aziz Kurbanovich Abdullaev	
Sarvarbek Allayev Erkin ugli	
Shavkat Asrolovich Ruziev	
DIRECTIONS FOR TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES	369
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI TAHLILI ("O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AJ MISOLIDA).....	373
Barotov Baxtiyor Vaxobovich	
CHIQUINDILARNI QAYTA ISHLASHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI	377
Muxitdinova Kamola Alisherovna	
TRANSPORT LOGISTIKASIDA TAVAKKALCHILIKLARNI SUG'URTALASH: O'ZBEKISTON VA AQSH TAJRIBASI ASOSIDA TAQQOSIY TAHLIL.....	381
Jabborov Islom Xusan o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY SALOHİYATINI BARQAROR BOSHQARISH	385
Xayrullayev Shaxram Yunus o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SERVIS KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATI BOSHQARUVINING ZAMONAVIY MODELLARI	392
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
BIZNES JARAYONLARI MONITORINGI SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO'RSATKICHLARI.....	398
Dadajonova Madina Ravshan qizi	
SIRKULYAR IQTISODIYOT KONSEPSIYASINI AMALGA OSHIRISHNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARINI (INDIKATORLARINI) SHAKLLANTIRISH.....	403
Sharifxo'jayeva Xonzodaxon A'lo qizi	

TURIZM QISHLOQLARINI SHAKLLANTIRISH MEZONLARI VA INDIKATORLARI TIZIMI	408
Xudaynazarova Dilorom	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUV VA BOSHQARUV HISOB TIZIMINING AMALIYOTI: MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	416
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
DAVLAT XARIDLARI JARAYONIDA XAVFLARNI IDENTIFIKATSIYA QILISH, TASNIFLASH VA RISKKA ASOSLANGAN ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH	421
Meliboyev Askar Eshmuratovich	
DEVELOPING GARMENT MANUFACTURING STRATEGY IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION	426
Mahbuba Rahmonova	
Feruza Mansurovna Ollokulova	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGIDA INVESTITSIYA SIYOSATINING IQTISODIY AHAMIYATI	430
Bakhit Mambetnazarov	
Atabek Tureev	
SOLIQ TUSHUMLARI VA MAJBURIY AJRATMALARNING DAVLAT MOLIVASIDAGI O'RNI: 2020-2025 YILLAR TAHLILI VA ISTIQBOLI.....	434
Olimov Shukurulla Dilshodjon o'g'li	
ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА	439
Джураева Гузаль Шавкатовна	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	447
Mamirov Zamir Uzoq o'g'li	
XORIJIY TO'G'RIDAN-TO'G'RI INVESTITSIYALARNI JALB ETISHDA O'ZBEKISTON TAJRIBASI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	453
Xatamov Nurbek Ochilidievich	
DAVLAT BYUDJETI XARAJATLARI HISOB VA TAHLILINING AMALDAGI TIZIMI	458
Ostonokulov Azamat Abdurkarimovich	
Tursinbaev Gafur Jolmurzaevich	
MOLIVAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	464
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	
СТРАХОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ СНИЖЕНИЯ ФИНАНСОВЫХ ПОТЕРЬ ОТ НЕПРЕДВИДЕННЫХ РИСКОВ, ОКАЗЫВАЮЩИХ ВЛИЯНИЕ НА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКУЮ ПРИБЫЛЬ (ДОХОД).....	470
Азимжон Мелиев Муродулло угли	
A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS	475
Wang Biao	
SANOAT KORXONALARI INNOVATION SALOHİYATINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	481
Bahodirov Shohruh Bahodir o'g'li	
QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORINI TARTIBGA SOLISHNING XALQARO TAJRIBASI.....	488
Mallabayev Jobir Baxtiyorovich	
ANALYSIS OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITY REPORTS OF OOO SAM TRADING STROY	493
Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
WAYS TO IMPROVE THE USE OF FOREIGN EXPERIENCE IN THE TRANSPORT	

Musayeva Shoirazimovna FOUNDATIONS FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TRANSPORT LOGISTICS IN UZBEKISTAN	507
Muradov Alisher Kurbanbaevich DAVLAT MULKINI BOSHQARISHNING INNOVATSION VA RAQAMLI MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	513
Musurmonqulov Muhammad Ural o'g'li KORXONALARNING INVESTITSIIYA FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH: NAZARIYA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI.....	521
No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi KORXONALARDA DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	526
Mirzaev Ozod Furkatovich INVESTITSIIYA LOYIHALARINI MOLIALASHTIRISH MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH: GIDROENERGETIKA SEKTORI MISOLIDA	531
Xusanov Shaxbozbek Shuxratjon o'g'li ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ИННОВАЦИИ В КРАУДФАНДИНГЕ: БЛОКЧЕЙН, ИИ И БУДУЩЕЕ ИНВЕСТИРОВАНИЯ	538
Хамидова Фаридахон Абдулкарим кизи Каримова Азиза Аъзамиддин кизи BANK TIZIMIDA QO'LLANILADIGAN RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TURLARI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	545
Ollokulova Feruza Mansurovna Xursanova Shaxnoza Anvar qizi TA'LIM MUASSASALARIDA QO'SHIMCHA TA'LIM XIZMATLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI	549
Safarova Kamola Shuxrat qizi QASHQADARYO VILOYAT MINTAQASINING IQTISODIY XAVFSIZLIK DARAJASI VA UNI BAHOLASH USLUBIYATI	553
Nurxonov Komiljon Tovkarayevich AYOLLARGA NISBATAN ZO'RAVONLIKNING IQTISODIY OQIBATLARI VA UNI KAMAYTIRISHNING BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI.....	562
Feruza Bahodirxonovna Ibragimova ИНВЕСТИЦИОННЫЙ И ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ: СТРУКТУРНЫЕ ТРАНСФОРМАЦИИ И НОВЫЕ ИСТОЧНИКИ РАЗВИТИЯ.....	567
Насиров Дилшод Фархадович Асадов Амалжон Мехрожевич Ахматов Алинур Дилшодович ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ	572
Насиров Дилшод Фархадович Хамраева Севара Мамуржановна Бахтиярова Алтынгул Бахтияровна INVESTITION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	579
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi ЦИФРОВЫЕ ПЛАТФОРМЫ КАК НОВАЯ ФОРМА ОРГАНИЗАЦИИ БИЗНЕСА – ЭВОЛЮЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ И ИНСТИТУЦИИ.....	586
Рахмонов Хумоюн Рустамжон угли XORIIY BANKLARNING YANGI BOZORLARGA KIRISH STRATEGIYALARI VA ULARNING MILLIY BANK TIZIMLARIGA TA'SIRI ("IOTEKA-BANK" AKSIYADORLIK TIJORAT BANKI MISOLIDA)	598
Kadirov Vaxid Marimbayevich Rajabboyeva Asalxon Mahmud qizi OECD VA YEVROPA ITTIFOQI MAMLAKATLARIDA BILVOSITA SOLIQQA TORTISH TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI VA O'ZBEKISTONDA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	605
Tuxliyev Bozor Karimovich Dusiyarov Sherzod Xolmuratovich JISMONIY TARBIYANING INSON SALOMATLIGINI MUSTAHKAMLASHDAGI ROLI	614
Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ СТРУКТУРЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ТАМОЖНИ	621
Ли Ирина Валентиновна	
JAHON IQTISODIYOTIDA O'ZBEKISTONNI TUTGAN O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	627
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
OBODONLASHTIRISH XIZMATLARI IJTIMOYIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	633
Hayitov Jamshid Xolvoyevich	
Ibragimova Gulhayo Nuriddin qizi	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI TAHLILI	638
Hamroyeva Sabina Ismoil qizi	
EXPLORATION OF TOURISM FLOW GENERATING IN SAMARKAND UNDER THE BACKGROUND OF DIGITAL ECONOMY	644
Jie YANG	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ОЗДОРОВИТЕЛЬНОГО ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ.....	651
Усманова Диялфруз Каршиевна	
YASHIL ISTE'MOL XULQ-ATVORINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI VA STRATEGIK ISTIQBOLLARI	656
Ishmuratov Baxodir Xusanovich	
O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYA VA FOIZ SIYOSATINING BANK KREDITLARIGA TA'SIRI.....	661
Ibragimova Saule Orinbaevna	
IJTIMOYIY HIMOYA TIZIMI SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA IJTIMOIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLARNING ROLI: STATISTIK YONDASHUV	665
Qurbonboyev Abdulla Mansur o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYAGA QARSHI KURASH DASTURINI AMALGA OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	671
Murtazayev Ulug'bek Abdusalom o'g'li	
XARAJATLAR HISOBINI YURUTISHNING ZAMONAVIY USULLARI TAHLILI	675
Xasanov Baxodir Akramovich	
Yo'ldiyev Oybek Ulug'bek o'g'li	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIVAVIY RISKLARINI KOMPLEKS BAHOLASH METODOLOGIYASI	683
Baymuratova Gulirayxon Tursunbayevna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH.....	688
Ibragimov Husen Ismailovich	
KONSALTING XIZMATLARINING RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI	692
Ermamatova Shoxsanam Ermamat qizi	
GLOBAL BRANDING VS. LOCAL BRANDING: STRATEGIC TRADE-OFFS IN INTERNATIONAL MARKETING	698
Aziz Kurbanovich Abdullaev	
Mamasolieva Kamila	
Akhmedova Zaynabkhon Khayrullo qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	706
Xatamov Nurbek Ochildiyeievich	
TIJORAT BANKLARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI MAKRO VA MIKROIQTISODIY KO'RSATKICHLARNI EKONOMETRIK TAHLILI	711
Nabixojayeva Maxfuza Ulug'bekovna	
AGROKLASTERLARDI MAHSULOT (ISH, XIZMAT)LARNI SOTISH JARAYONLARI AUDITINING AMALIYOTI	717
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI MOLIVALASHTIRISHDA DASTURIY BYUDJETLASHTIRISHNI JORIY ETISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	723
Umidjon Abdullajonov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОБЛЕМНЫМИ КРЕДИТАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ.....	730
Избосаров Бобуржон Бахриддинович	
Ахмедова Улмасой Хусан кизи	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИНАНСОВОЙ	

ПОДДЕРЖКИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ БЕДНЫХ СЕМЕЙ К ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВУ	736
Ережепов Кууанышбай Жиенбай улы	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SANOAT KORXONALARI	
RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ICHKI VA TASHQI OMILLAR TASNIFI.....	741
Jalolov Abbosxon Ravshanxon o'g'li	
BYUDJET TASHKILOTLARIDA ASOSIY VOSITALAR HISOBINI	
MODERNIZATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	747
Ruziyev Shavkatjon Faxridinovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLIVAVIY TA'MINLASHNING XORIJIY TAJRIBASI.....	756
Aymurzaeva Gulnaz Puxarbaevna	
YER-SUV RESURLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR	
VA SUN'IY INTELEKTNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	762
Rustamov Umidjon Xayitboyevich	
GEOSIYOSIY NOANIQLIK SHAROITIDA TA'MINOT	
ZANJIRLARINI BOSHQARISHNING INNOVATSION MODELI	767
Nodir Xidirov G'iyosaliyevich	
Sarvinovxon Lutfullayeva Azizxon qizi	
NEFT-GAZ SANOATIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN	
FOYDALANISHNING XALQARO TAJRIBASI	775
Mallayev Sirojiddin Eshdavlatovich	
AGROKLASTERLAR RIVOJLANISHNING INSTITUSIONAL-IQTISODIY NAZARIY MODELI	781
O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich	
ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ CSR В СИСТЕМУ УСТОЙЧИВОГО	
КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ.....	789
Идиева Наргиза Олимовна	
Норова Саломат Юсуповна	
KORXONALARNING INVESTITSIYA FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH:	
NAZARIYA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI.....	797
No'monjonova Muazzam Mahubjon qizi	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВЗАИМОСВЯЗИ	
БЕРЕЖЛИВОСТИ И ИННОВАЦИЙ.....	803
Аллаберганов Закир Гаирович	
"YASHIL IQTISODIYOT" BARQAROR RIVOJLANISHNING	
MUHIM YO'NALISHI SIFATIDA (YEVIROPA ITTIFOQI MISOLIDA)	809
Sharifxodjayev Shavkat Oqilovich	
Achilova Shirin Shavkat qizi	
DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RESURLARDAN	
FOYDALANISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	815
Aipova Iroda Ikramovna	
DON MAHSULOTLARI SANOATIDA EKOLOGIK VA IQTISODIY	
SAMARADORLIKNI UYG'UNLASHTIRISH.....	820
Aipova Iroda Ikramovna	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KO'P KVARTIRALI UY-JOY FONDIGA	
XIZMAT KO'RSATISH TIZIMINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH	826
Najmiddinov Sherzod Qiyomiddin o'g'li	
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
ENERGETIKA INFRATUZILMASINING HUDUDIY RIVOJLANISH VA IJTIMOY TENGLIKKA TA'SIRI.....	831
Babajanova Dilfuza Abdurasulovna	
SANOAT KORXONALARIDA QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIGA SUN'IY INTELEKT	
TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH SAMARADORLIGI.....	836
Xusanova Malohat Mingnorovna	
АНАЛИЗ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ И ПРОГРАММАМИ	
СТРАТЕГИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ООО «YANGI ZAMON TUHFASI»	842
Шавкатов Шохаббос Шухрат угли	
O'ZBEKISTON MISOLIDA LOMBARD SEKTORI MOLIVAVIY	
KO'RSATKICHLARI VA HISOB AMALIYOTI.....	854
Maksud Zaxirov	
IQTISODIY O'SISH VA O'ZBEKISTONNING YAIM DARAJASI.....	859
Nurova Farog'at Salohiddin qizi	

MINTAQAVIY MEHNAT BOZORI - XALQARO MEHNAT BOZORINING BIR QISMI SIFATIDA	864
Ismatova Shoxsanam Abdulaziz qizi	
DIGITAL INTERNATIONAL MARKETING: PROMOTION WITHOUT BORDERS (Rapid entry into foreign markets on a minimal budget using social media, influencers, and marketplaces (Amazon, AliExpress))	869
Abdullaev Aziz Kurbanovich	
Azimov Khumoyun Khamid ugli	
Pardayev Xhusniddin Jakhongir ugli	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA NOSTANDART BANDLIK SHAKLLARIDAN FOYDALANISHNING ILG'OR XORIJ TAJRIBALARI.....	878
Fayzullayev Nurulla Baxromovich	
TIBBIYOT TIZIMINI MOLIALASHTIRISHNING YANGI YECHIMLARI.....	885
Muhammadiev Ramz Zoirjon o'g'li	
BANKLAR INNOVATSION FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISHDA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINING O'RNI	888
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA INVESTITSiya LOYIHALARINI MOLIALASHTIRISH MANBALARI TAHLILI.....	893
Nazirova Sayyora Baxtiyorovna	
Ergasheva Komila To'ra qizi	
MAHALLALARDA TADBIRKORLIK EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISHDA INSTITUTSIONAL ISLOHOTLARNING METODOLOGIK MODEL 897	
Sharopova Nafosat Radjabovna	
SANOAT KORXONALARIDA LOGISTIKA TIZIMINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH	904
Shoyimov Sarvar Qahramon o'g'li	
БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЕТ В СИСТЕМЕ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЯ В УСЛОВИЯХ «ЗЕЛЕННОЙ» ЭКОНОМИКИ	908
Эргашева Шахло Тургуновна	
ISHLAB CHIQUVCHILIK ORTIQCHALIGI VA ISTE'MOLCHI ORTIQCHALIGI	915
Ortiqov G'anisher Xudoyberdi o'g'li	
Xo'jaqulov Hasan Dilshod o'g'li	
РАЗВИТИЕ БЕЗНАЛИЧНЫХ ПЛАТЕЖЕЙ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ СФЕРЫ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	920
Ишонкулова Феруза Асатовна	
O'ZBEKISTON MEHMONXONA XO'JALIKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA AUDIT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	926
Asqarova Lobarxon Usmanjanovna	
KORPORATIV BIRLASHISHLAR VA QO'SHIB OLISHLAR: NAZARIY ASOSLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	930
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Xolmurodova Sevara Asqarovna	
MAMLAKATIMIZ QISHLOQ XO'JALIGIDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING ZAMONAVIY BOSHQARUVI	936
Siddiqov Zoxid Tulkunovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA IQTISODIY MEKANIZMNING QIYMATNI BAHOLASH VA NARX SHAKLLANISHIGA TA'SIRINI KUCHAYTIRISH	941
Rasulev Alisher Fayziyevich	
Oxunova Oygul Usmonjon qizi	
THE ROLE OF COUNTRY-OF-ORIGIN EFFECT IN CONSUMER PURCHASING DECISIONS	950
Matrizayev Sarvarbek Anvar o'g'li	
Abdurakhmonov Javlonbek Ravshan o'g'li	
Aziz Kurbanovich Abdullaev	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ИННОВАЦИОННОГО УПРАВЛЕНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА (НА ПРИМЕРЕ КАШКАДАРЬСКОЙ ОБЛАСТИ)	960
Эргашев Гайрат Уралович	
YOSH YENGIL ATLETIKACHILARNING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH	965
Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich	

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	972
Zakirov Mir Timur Zakir o'g'li	
HUDUDLARNI IJTIMOY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDAGI NOMUTANOSIBLIK LARNI	
BAHOLASH: KOGNITIV VA EKONOMETRIK MODELASHTIRISH YONDASHUVI.....	976
Madaminov Sardorbek Qadamovich	

HUDUDLARNI IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDAGI NOMUTANOSIBLIKLARNI BAHOLASH: KOGNITIV VA EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH YONDASHUVI

Madaminov Sardorbek Qadamovich

**Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti,
“Iqtisodiyot” kafedrası tayanch doktoranti**

ORCID: 0009-0004-2111-1188

sardorbek.madminov@urdu.uz

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi hududlarining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini baholashda kognitiv va ekonometrik modellashtirish yondashuvlari uyg'un holda qo'llanilgan. Tadqiqot doirasida 8 ta omil komponenti — iqtisodiy faollik, raqamlashtirish, ishsizlik, ta'lim, sanoatlashuv, daromadlar, tibbiyot va qurilish tanlanib, Lotsman modeli hamda Pirson korrelyatsiya mezonini asosida integral baholash amalga oshirilgan. 2023–2024-yillarga oid statistik ma'lumotlar asosida O'zbekistonning 14 ta hududi bo'yicha hisob-kitoblar bajarilgan. Natijalar Navoiy va Sirdaryo viloyatlari yuqori rivojlanish salohiyatiga ega ekanini, Toshkent shahri va Farg'ona viloyatida esa iqtisodiy omillarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga ta'siri nisbatan cheklanganligini ko'rsatdi. Ishlab chiqilgan model hududiy siyosatni takomillashtirishda samarali tahliliy vosita sifatida tavsiya etiladi.

Kalit so'zlar: ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish, hududiy nomutanosiblik, kognitiv modellashtirish, ekonometrik baholash, Lotsman modeli, Pirson korrelyatsiyasi, omil komponentlari, O'zbekiston hududlari.

Abstract. This article applies an integrated approach combining cognitive and econometric modeling to assess the socio-economic development of the regions of the Republic of Uzbekistan. Within the framework of the study, eight key factor components were selected, including economic activity, digitalization, unemployment, education, industrialization, income, healthcare, and construction. An integral assessment was conducted based on the Lotsman model and the Pearson correlation criterion. Calculations were carried out for 14 regions of Uzbekistan using statistical data for 2023–2024. The results indicate that the Navoi and Syrdarya regions demonstrate high development potential, while in Tashkent city and the Fergana region the influence of economic factors on socio-economic development appears relatively limited. The proposed model is recommended as an effective analytical tool for improving regional policy.

Keywords: socio-economic development, regional disparities, cognitive modeling, econometric assessment, Lotsman model, Pearson correlation, factor components, regions of Uzbekistan.

Аннотация. В данной статье применяется комплексный подход, основанный на сочетании когнитивного и эконометрического моделирования, для оценки социально-экономического развития регионов Республики Узбекистан. В рамках исследования выделены 8 ключевых факторных компонентов: экономическая активность, цифровизация, безработица, образование, индустриализация, доходы, здравоохранение и строительство. Интегральная оценка проведена на основе модели Лотсмана и критерия корреляции Пирсона. Расчёты выполнены по 14 регионам Узбекистана на основе статистических данных за 2023–2024 годы. Результаты показали, что Навоийская и Сырдарьинская области обладают высоким потенциалом развития, тогда как в городе Ташкенте и Ферганской области влияние экономических факторов на социально-экономическое развитие является относительно ограниченным. Разработанная модель рекомендуется в качестве эффективного аналитического инструмента для совершенствования региональной политики.

Ключевые слова: социально-экономическое развитие, региональные диспропорции, когнитивное моделирование, эконометрическая оценка, модель Лотсмана, корреляция Пирсона, факторные компоненты, регионы Узбекистана.

KIRISH

Har bir davlatning barqaror va inklyuziv taraqqiyoti uning alohida hududlari qanday rivojlanayotgani bilan chambarchas bog'liq. O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar, investitsiya siyosatining liberallashtirilishi hamda ijtimoiy infratuzilmaning rivojlanishi barcha hududlarda o'sish sur'atlarini oshirishga qaratilgan. Shu bilan birga, hududlar o'rtasidagi rivojlanish tafovutlari — ijtimoiy-iqtisodiy nomutanosibliklar — mamlakatni izchil rivojlantirish jarayonida muhim e'tibor talab etuvchi masalalardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

Hududlarning rivojlanish darajasini ilmiy asosda baholash, asosiy drayverlar va rivojlanishga ta'sir etuvchi omillarni tahlil qilish davlat hududiy siyosatini samarali yuritishda muhim ahamiyatga ega. Zero, hududlar rivojidagi nomutanosibliklarni qisqartirish, resurslardan oqilona va muvozanatli foydalanish hamda mahalliy salohiyatni to'liq ro'yobga chiqarish mamlakatning umumiy taraqqiyotini ta'minlashga xizmat qiladi.

Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasi hududlaridagi ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlar tahlil qilinib, integral baholash mezonlari ishlab chiqiladi. Bunda aholining iqtisodiy faolligi, bandlik darajasi, yalpi hududiy mahsulot (YHM), sanoat ishlab chiqarishi, ta'lim va sog'liqni saqlash sifati hamda infratuzilma holati kabi ko'rsatkichlar qamrab olinadi. Tadqiqotning maqsadi — kognitiv va ekonometrik modellashirish yondashuvlarini uyg'un qo'llash orqali hududlar rivojlanish darajasini aniqlash va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Hududiy rivojlanishdagi nomutanosibliklarni baholash masalasi jahon iqtisodiy adabiyotida keng o'rganilgan. Mahalliy olim Abdullayev F.O. o'zining DSc dissertatsiyasida hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini ekonometrik baholash metodologiyasini takomillashtirishga oid muhim ilmiy natijalarni taqdim etgan [1]. Ushbu ishda hududlararo tafovutlarni tahlil qilishning uslubiy asoslari belgilangan bo'lib, biz mazkur metodologik asosni 2023–2024-yillar ma'lumotlari asosida kengaytirdik hamda yangi omillar — shifoxonalar soni va qurilish ishlari hajmini qo'shdik.

Xorijiy tadqiqotlarda hududiy nomutanosibliklarni kognitiv yondashuv asosida o'rganish tobora keng qo'llanilmoqda. Kognitiv modellashirish inson va tizim xatti-harakatlarini imitatsiya qilishda samarali vosita bo'lib, murakkab ijtimoiy-iqtisodiy tizimlarni baholashda yuqori amaliy ahamiyat kasb etadi. Pirson korrelyatsiya mezoni esa omillar va natijalar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashda klassik ekonometrik vosita sifatida foydalaniladi. Lotsman modelini o'zgaruvchan konstantalar usuli orqali ifodalash hududiy ta'sirni matematik aniqlik bilan modellashirish imkonini beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda ikkita asosiy model qo'llanildi:

(1) kognitiv modellashirish — Lotsman modeli asosida o'zgaruvchan konstantalar usuli orqali hududning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini baholash;

(2) ekonometrik modellashirish — Pirson korrelyatsiya mezoni, ball usuli va Eyler usuli uyg'un holda qo'llanildi.

Omil komponentlari quyidagilardan iborat:

- (1) aholining iqtisodiy faollik darajasi (x_1);
- (2) raqamlashtirish darajasi (x_2);
- (3) ishsizlik darajasi (x_3);
- (4) ta'lim darajasi (x_4);
- (5) sanoatlashuv darajasi (x_5);
- (6) aholi jon boshiga umumiy daromadlar (x_6);
- (7) shifoxona muassasalari soni (x_7);
- (8) qurilish ishlari hajmi (x_8).

Kognitiv model. Asosiy tenglama quyidagi shaklda ifodalanadi:

$$G = F \times T \rightarrow y_{n+1} = \sum (C_{n+1} \cdot x_{n+1} \cdot C_{n+1} \cdot \varphi_{n+1}) \quad (1)$$

bu yerda G — maqsad (rivojlanish ko'rsatkichi), F — sa'y-harakatlar (omillar ta'siri), T — vaqt. O'zgaruvchan konstantalar usuli orqali hududlar uchun integral ko'rsatkich quyidagicha hisoblanadi:

$$y_{n+1} = C_{n+1} \cdot x_{n+1} \cdot C_{n+1} \cdot \varphi_{n+1} \quad (2)$$

Ekonometrik model. Pirson korrelyatsiya mezoni asosida omil komponentlarining hudud rivojlanishiga ta'sir darajasi R_z orqali aniqlanadi. Eyler usuli doirasida umumiy ta'sir taqsimoti quyidagicha ifodalanadi:

$$p(L) = \sum E[L_i | L / \exp(b_n \cdot X_{kn})] = p(L_{bn} / X_{kn}) \quad (3)$$

Rivojlanish samaradorligi ko'rsatkichi (IR_{sam}) esa quyidagicha aniqlanadi:

$$IR_{sam} = R_z \cdot p(L_n) \quad (4)$$

Informatsion baza sifatida O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligining 2023–2024-yillarga oid rasmiy ma'lumotlaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Hududlar kesimida ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichlarini kompleks tahlil qilish maqsadida asosiy omil komponentlari bo'yicha dastlabki statistik ma'lumotlar shakllantirildi. Ushbu ma'lumotlar 2023–2024-yillar kesimida hududlarning rivojlanish dinamikasini baholash va keyingi hisob-kitoblarni uchun asos bo'lib xizmat qiladi (1-jadval).

1-jadval
O'zbekiston Respublikasi hududlari bo'yicha dastlabki ma'lumotlar (2023–2024-yy.)

Hudud	x1 (faollik, %)	x2 (raq., %)	x3 (ishs., %)	x4 (ta'lim)	x5 (sanoat)	x6 (daromad)	x7 (shifox.)	x8 (quril.)
Qoraqalpog'iston Respublikasi	67,7/68,2	1,9/1,9	5,5/5,5	5,4/5,7	2,8/2,8	5,1/4,9	5,0/4,2	3,9/3,5
Andijon	75,9/74,3	2,2/2,2	9,8/9,2	8,4/8,6	11,5/10,5	6,5/6,4	12,3/12,7	5,3/5,2
Buxoro	73,4/71,5	2,5/2,3	5,4/5,5	5,9/5,6	5,0/4,9	8,2/8,0	7,2/8,3	7,0/6,8
Jizzax	71,5/70,1	0,9/0,9	4,2/4,2	4,4/4,4	3,0/2,9	5,9/5,7	4,2/4,1	2,9/2,6
Qashqadaryo	66,8/69,0	2,0/2,0	9,4/9,7	11,1/10,9	4,5/4,5	5,5/5,4	6,9/7,4	6,8/6,3
Navoiy	74,5/74,2	1,4/1,3	2,8/2,7	2,8/3,0	15,9/16,9	11,0/11,1	3,0/2,8	5,1/5,7
Namangan	70,8/70,7	2,0/1,9	8,3/8,2	7,4/5,5	3,4/3,7	5,2/4,9	8,7/8,3	5,7/5,4
Samarqand	69,7/68,5	3,5/3,8	10,4/10,3	11,8/12,0	5,1/5,3	5,6/5,6	9,1/8,8	6,4/6,2
Surxondaryo	68,8/67,8	1,5/1,5	7,9/7,7	8,5/8,3	1,4/1,6	5,5/5,2	5,1/5,4	5,7/5,3
Sirdaryo	68,8/69,4	1,3/1,2	2,6/2,6	2,3/2,5	2,4/2,3	5,7/5,5	3,1/3,1	2,5/2,0
Toshkent viloyati	77,5/76,7	4,3/3,9	8,8/9,1	7,2/7,5	16,7/16,1	7,3/7,3	7,8/8,1	10,6/11,8
Farg'ona	73,6/72,3	3,6/3,4	11,6/12,0	10,3/10,8	5,6/5,3	5,8/5,6	9,8/9,5	7,4/6,5
Xorazm	71,6/70,0	2,1/1,9	5,4/5,4	6,2/6,3	3,4/3,3	6,9/6,8	5,7/5,3	4,5/4,6
Toshkent shahri	87,0/86,2	70,6/71,6	7,8/8,0	8,4/8,9	19,4/19,9	15,9/17,6	11,9/11,8	26,2/28,3

Manba: O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma'lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Lotsman modeli asosida hududlarning kognitiv baholash natijalari 2-jadvalda keltirilgan. Mazkur model doirasida har bir hudud uchun $C_{n+1} \cdot x_{n+1} \cdot C_{n+1} \cdot \varphi_{n+1}$ integral ko'rsatkichi hisoblanib, rivojlanish salohiyati aniqlangan (2-jadval).

2-jadval
Kognitiv modellashtirish natijalari (2023–2024-yy.)

Hudud	2023 y. $C_{n+1} \cdot x_{n+1}$	2023 y. $x_{n+1} \cdot \varphi_{n+1}$	2024 y. $C_{n+1} \cdot x_{n+1}$	2024 y. $x_{n+1} \cdot \varphi_{n+1}$	Baho (2024)
O'zbekiston Respublikasi	583578,2	6980,6	1167578,9	13966,3	1,000
Qoraqalpog'iston Respublikasi	3708,6	80,1	65400,8	1415,6	0,022
Andijon	1374,0	133,4	2530,9	248,1	0,098
Buxoro	1111,8	102,0	2536,3	235,9	0,093
Jizzax	698,8	74,0	1672,9	180,9	0,108
Navoiy	9,65	72,2	2478,9	260,9	0,105
Namangan	9,65	112,4	2079,5	220,1	0,106
Samarqand	11,6	158,8	2804,7	241,8	0,086
Sirdaryo	8,75	54,8	1374,6	159,8	0,116
Toshkent viloyati	10,0	152,5	2871,1	294,5	0,103
Farg'ona	12,75	166,4	3667,7	293,4	0,080
Xorazm	11,0	81,0	2342,5	214,9	0,092
Toshkent shahri	17,3	675,8	14724,0	831,9	0,056

Manba: Muallif hisob-kitoblari.

Kognitiv modellashtirish natijalari shuni ko'rsatdiki, 2024-yilda Sirdaryo viloyati (0,116) va Jizzax viloyati (0,108) nisbatan yuqori bahoga ega. Toshkent shahri (0,056) va Farg'ona viloyati (0,080) esa nisbatan past ko'rsatkichni namoyon etgan. Bu holat umumiy iqtisodiy faollik yuqori bo'lishiga qaramay, ayrim omillarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga ta'siri hali to'liq darajada namoyon bo'lmayotganini anglatadi.

[1-rasm. Kognitiv modellashtirish natijalari diagrammasi — muallif ishlanmasi]

Pirson korrelyatsiya mezonini va Eyler usuli asosida amalga oshirilgan ekonometrik baholash natijalari 3-jadvalda keltirilgan. Bu yerda $p(\ln \dots)$ ko'rsatkichi omil komponentlarining rivojlanishga ta'sir ehtimolini ifodalaydi.

3-jadval
Ekonometrik modellashtirish natijalari (2023–2024-yy.)

Hudud	Lbn (2023)	Lbn (2024)	Xkn (2023)	Xkn (2024)	$p(L)$ (2023)	$p(L)$ (2024)	O'zgarish
Qoraqalpog'iston Respublikasi	30,227	29,913	4,127	4,173	0,041	0,042	▲
Andijon	23,276	23,303	3,202	3,230	0,032	0,032	—
Buxoro	37,978	38,663	3,641	3,714	0,036	0,037	▲
Jizzax	37,406	37,808	4,269	4,370	0,043	0,044	▲
Qashqadaryo	23,275	23,109	3,471	3,504	0,035	0,035	—
Navoiy	71,628	75,918	4,319	4,422	0,043	0,044	▲
Namangan	21,746	21,480	3,471	3,537	0,035	0,035	—
Samarqand	17,403	16,745	2,971	2,925	0,030	0,029	▼
Surxondaryo	26,386	25,641	3,714	3,752	0,037	0,038	▲
Sirdaryo	49,076	50,209	4,952	5,088	0,050	0,051	▲
Toshkent viloyati	22,469	23,724	2,971	3,044	0,030	0,030	—
Farg'ona	16,687	16,402	2,857	2,902	0,029	0,029	—
Xorazm	41,225	40,623	4,127	4,127	0,041	0,041	—
Toshkent shahri	11,722	12,220	1,451	1,407	0,015	0,014	▼

Manba: Muallif hisob-kitoblari. ▲ — o'sish, ▼ — pasayish, — — o'zgarishsiz.

Ekonometrik tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, Navoiy viloyati 2023 va 2024-yillarda Lbn ko'rsatkichi bo'yicha eng yuqori darajada turadi (mos ravishda 71,628 va 75,918). Bu holat ushbu hududda iqtisodiy faollikning yuqoriligi, sanoat salohiyatining rivojlanganligi hamda investitsiyalarni jalb etishdagi samaradorlik bilan izohlanadi. Sirdaryo viloyati esa $p(L)$ ko'rsatkichi bo'yicha eng yuqori natijani qayd etdi (0,050 → 0,051). Toshkent shahri (0,015 → 0,014) va Samarqand viloyati (0,030 → 0,029) esa nisbatan pasayish tendensiyasini namoyon etdi.

Ikkala modelni qiyosiy tahlil qilish natijasida aniqlanishicha, approksimatsiya tenglamasi $y = 8,4976 \cdot \ln(x) - 5,7106$ ko'rinishida bo'lib, $R^2 = 0,4252$ determinatsiya koeffitsiyenti hududlar o'rtasida ma'lum darajada tafovutlar mavjudligini tasdiqlaydi. Bu kognitiv va iqtisodiy omillarning ta'siri hududlar kesimida sezilarli o'zgaruvchanlikka ega ekanini ko'rsatadi.

Kognitiv model ehtimoliy xavf omillarini hisobga olgan holda kompleks baholash imkonini beradi, bu esa uning prognozlash salohiyatini oshiradi. Ekonometrik model esa omil komponentlari va natijalar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashda samarali vosita hisoblanadi, biroq ba'zi noaniqlik omillarini to'liq qamrab olmasligi mumkin. Shu bois, har ikkala yondashuvni uyg'un holda qo'llash eng maqbul natijani ta'minlaydi.

4-jadval
Omil komponentlarining ta'sir ko'lami shkalasi

Diapazon	Daraja	Izoh
0 – 0,3	Past ta'sir	Omilar rivojlanishga kam ta'sir ko'rsatadi. Qo'shimcha rivojlantiruvchi dasturlarni joriy etish maqsadga muvofiq.
0,3 – 0,8	O'rta ta'sir	Omilar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga sezilarli ta'sir ko'rsatadi; maqsadli optimallashtirish zarur.
0,8 dan yuqori	Yuqori ta'sir	Omilar hududiy rivojlanishga kuchli ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Manba: Abdullayev F.O. (2024) asosida muallif tomonidan tuzildi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqotda O'zbekiston Respublikasi hududlarining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini baholashda kognitiv va ekonometrik modellashtirish yondashuvlarini uyg'un qo'llashning samaradorligi asoslab berildi. Asosiy xulosalar quyidagilardan iborat:

1. Hududlar o'rtasida ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasida sezilarli tafovutlar mavjud. 2023–2024-yillarda barcha hududlar bo'yicha ta'sir ehtimoli ko'rsatkichi (p) 0,014 dan 0,116 gacha diapazonda shakllangan.

2. Navoiy viloyati Lbn ko'rsatkichi (75,918) bo'yicha yetakchi o'rinni egallaydi. Bu natija hududda sanoat salohiyatining yuqoriligi va investitsiyalarni samarali jalb etish bilan bog'liq.

3. Sirdaryo viloyati $p(L)$ ko'rsatkichi (0,051) bo'yicha yuqori rivojlanish salohiyatini namoyon etadi. Bu hududda iqtisodiy omillarning ijtimoiy tizim bilan uyg'unlashuvi samarali kechmoqda.

4. Toshkent shahri $p(L) = 0,014$ ko'rsatkichi bilan nisbatan past darajani ko'rsatdi. Bu holat yuqori iqtisodiy faollik (86,2%) mavjud bo'lishiga qaramay, ayrim omillarning ijtimoiy rivojlanishga ta'sirini yanada kuchaytirish imkoniyatlari mavjudligini anglatadi.

5. Kognitiv model ehtimoliy omillarni hisobga olgan holda kompleks baholash imkonini beradi va shu jihatdan real jarayonlarga yaqinroq natijalarni taqdim etadi.

Taklif va tavsiyalar:

- Past $p(L)$ ko'rsatkichiga ega hududlarda (Toshkent shahri, Farg'ona, Samarqand) maqsadli investitsiya dasturlarini ishlab chiqish maqsadga muvofiq.

- Hududiy boshqaruv organlari iqtisodiy rivojlanishda ta'lim sifati va bandlik darajasiga alohida e'tibor qaratishi lozim.

- Rivojlanish indekslarini muntazam monitoring qilish mexanizmini joriy etish tavsiya etiladi.

- Ishlab chiqilgan integral modelni davlat hududiy siyosati hujjatlarini ishlab chiqishda metodik asos sifatida qo'llash maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. *Hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlari, 2023–2024*. — Toshkent, 2024.

2. Barro R.J., Sala-i-Martin X. *Economic Growth*. — MIT Press, 2004.

3. Elton E.J., Gruber M.J. *Modern Portfolio Theory and Investment Analysis*. — Wiley, 2014.

4. Krugman P. *Geography and Trade*. — MIT Press, 1991.

5. Stiglitz J.E. *Making Globalization Work*. — W.W. Norton, 2007.

6. Todaro M.P., Smith S.C. *Economic Development*. — Pearson, 2015.

7. Porter M.E. *The Competitive Advantage of Nations*. — Free Press, 1990.

8. Sachs J.D. *The End of Poverty*. — Penguin Press, 2005.

9. Romer D. *Advanced Macroeconomics*. — McGraw-Hill, 2012.

10. Gujarati D.N., Porter D.C. *Basic Econometrics*. — McGraw-Hill, 2009.

11. Aghion P., Howitt P. *Endogenous Growth Theory*. — MIT Press, 1998.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4 (2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
